

Изх. № 06-12-8/07.02.2022 г.

ДО
АКАД. НИКОЛАЙ ДЕНКОВ,
МИНИСТЪР НА
ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ОТНОСНО: Предложения за актуализиране на Методиката към Националната карта на висшето образование на Република България чрез включване на нови индикатори за данните, предоставяни от Рейтинговата система на висшите училища в България

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

В изпълнение на поставените цели, Националната карта на Висшето образование на Република България /НКВОРБ/ предоставя информация за актуалната профилна и териториална структура на висшето образование в Република България по професионални направления, специалности от регулираните професии и по региони на планиране, включително и за очакваните промени на броя на действащите студенти и на завършилите по професионални направления и региони на планиране в следващия петгодишен период. Но на този етап Методиката към НКВОРБ не дава възможност да се направи задълбочен анализ на средносрочните и дългосрочни нужди на пазара на труда.

От друга страна, тези слабости могат да предизвикат необосновано увеличение на държавния план-прием по някои специалности за сметка на намалението на други такива, които са жизнено важни за функционирането на българската икономика. Следва да имаме предвид, че висшето образование (платено от държавата т.е. от данъкоплатците) не е самоцел, а инструмент за задоволяване на определени потребности най-вече в областта на пазара на труда и повишаване шансовете на младите хора за качествена заетост.

В тази връзка и въз основа на дадената възможност за актуализиране на методиката към НКВОРБ, АОБР представя на Вашето внимание следното предложение, което разчитаме да бъде взето предвид при настоящата актуализация:

Предложение:

Предлагаме да се добавят критерии в Методиката, които да дават реална връзка с потребностите на пазара на труда. В момента картата дава една моментна картина на работни места, заети от висшисти, но не дава яснота дали те реално са заети по специалността си, нито какви са изискванията за заемане на тези работни места. Следва да се добавят критерии, които представят, от една страна, броя студенти по специалности, а от друга - броя и вида на работните места, които са заети в момента от лица над 55 и над 60 години и изискват квалификация придобита по конкретно професионално направление на висшето образование. Този критерий, тази съпоставка ще даде възможност да се направи оценка на работните места, които в следващите години (в средносрочен и дългосрочен план) ще се освободят (поради пенсиониране) и на необходимия брой студенти от съответното професионално направление, които ще са необходими, за да ги заемат. Предлагаме да се включат и индикатори, измерващи степента на удовлетвореност на завършилите студенти и на работодателите.

Всички индикатори трябва да създават обективни предпоставки за подобряване на качеството на образованието, както и условия за конкуренция между университетите.

Мотиви:

В момента близо 130 000 работни места, по данни на средносрочните и дългосрочни прогнози на МТСП, изискващи средно образование, се заемат от висшисти по различни причини. В същото време има незадоволено търсене на инженери. Това се дължи основно на наличието на голям брой висшисти, завършили професионални направления и специалности, за които няма работни места, за сметка на други, които остават свободни поради липсата на дипломирани студенти. Липсата на описания критерий само би задълбочила описания проблем. За да изпълни поставените цели, НКВОРБ следва да отразява факта, че структурните несъответствия на пазара на труда не са индикатор за евентуална безработица или спиране на производството в даден отрасъл, а индикатор за известно разминаване между наличния човешки капитал и необходимия в отделните икономически сектори. Същевременно има специалности, които са уникални за едно висше училище, но съгласно настоящата методика не се предвижда увеличаването на план-приема по тях, а може да се стигне и до намаляване. Това засяга някои от техническите висши училища, които попадат в район от тип Г.

Направените предложения стъпват на задълбочен анализ на приетата Национална карта на висшето образование и Методиката към нея и отразявам реални проблеми, пред които се изправя българският бизнес. Считаме че с актуализирането на Методиката с посочените по-горе критерии ще се постигне пълна и адекватна картина на съответствието на висшето образование с нуждите на пазара на труда и това ще допринесе за правилно формиране на държавния план-прием по професионални направления.

С УВАЖЕНИЕ,

ДОБРИ МИТРЕВ

Председател на УС БСК
и председател на АОБР за 2022 г.,
по поръчение на АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ